

PETR SMĚJA

Ve stínu Aconcaguy

Kniha je autentickou výpověď jednoho z účastníků expedice na nejvyšší horu amerického kontinentu – ACONCAGUU (6959 m). Dramatické okamžiky výstupu a boj o záchranu kamaráda se střídají s charakteristikami jednotlivých postav. Autor zde podává přesvědčivý obraz mezilidských vztahů v mezních situacích a zamýšlí se obecně nad problémy a smyslem horolezectví.

PETR SMĚJA

***Ve stínu
Aconcaguy***

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Ivě

za toleranci a pochopení mých horských toulek

*a na památku Josefa Tesaříka staršího, který už se z hor
nevrátil*

*Velkým pocitem je vědomí,
že jsme podnikli vše,
co bylo v našich silách,
i tehdy, když nás v tom boji porazili.*

Bradford Washburn

Slovo úvodem

Ještě dlouho po návratu domů jsem se nemohl vzpamatovat z prožitého napětí a vrátit se zpět do normálních kolejí.

Potřeboval jsem se vyzpovídat a ulevit tak svému svědomí. A kus papíru je přece ten nejvděčnější posluchač. Neklade otázky a neskáče do řeči.

V knize nehledejte klasického průvodce, i když obsahuje mapku, průběh výstupu a fotografie, ani zaručený návod na zdolání vrcholu.

Snažil jsem se pouze ze svého subjektivního pohledu popsat události, které jsem prožil a které ve mně zanechaly nesmazatelné dojmy. Za jiných okolností se mohlo vše odehrát úplně jinak, třeba se šťastnějším koncem, kdyby... Ale tak už to prostě chodí.

Místy dávám také slovo svému příteli a spolutrpiteli, aby - viděno jinýma očima - přispěl svými pocity k lepšímu vykreslení některých situací.

Věřím, že je stále ještě hodně těch, kteří milují hory, rádi objevují krásy přírody, mají dobrodružné srdce a cestovatelskou duši.

Především jim je určena tato kniha.

Petr Směja

Viento blanco

Ve tři ráno mě probudilo práskání stanové plachty a hrozná zima. Spacák nacucaný vlhkostí už dávno nehřeje. Basový hukot jedoucího nákladního vlaku - zvukový efekt "bílého větru"- nám dává na vědomí, kdo je tady v šestitisícové výšce pánem.

"Petře, já to asi udělám do ešusu!" slyším Vláďovo napůl oznámení, napůl prosbu. Pocit, že bych měl nadále jít z kamarádem počurané nádoby, mě dostává okamžitě z letargie.

"Ať tě ani nenapadne, klekni si ke vchodu!" Po rozeprnutí zipu se stan okamžitě naplní vířícím popraškem sněhu.

"Dělej, jinak bude všechno mokré!"

Stan se v poryvech větru otřásá a prohýbá až k zemi. Je dobře ukotven k velkým kamenům, ale každou chvíli se může roztrhnout. Asi po hodině slyším zvenku vzrušenou španělštinu. Je to zřejmě vážné. Do toho Jirkův křik:

"Kluci, pojdte mě pomoci, přišel jsem o stan!"

Musíme se s Vláďou hodně přemáhat, abychom vylezli ven do strašné fujavice. Obouváme si boty, oblékáme goretexové bundy, rukavice, a jdeme.

Vichřice bere od úst poslední zbytky kyslíku. Problém je stát vzpřímeně a jít rovně. Pár metrů od nás, v místech, kde stál stan, trčí ze sněhu polámané tyčky a cáry látky vlají ve větru.

Jirku nikde nevidíme. Vedle zápasí jeden hoch s velkým stanem a snaží se jej přivázat lanem ke skále. To se mu nakonec daří, ale stan již jako přístřeší nelze použít. Kontroluji naši Gemmu a vidím, že jedna laminátová tyčka voštinové konstrukce vypadla ze spojky. Snažím se ji dostat zpět do původní polohy, ale nejde to. Stan se zřejmě malinko o milimetry posunul vůči kotvení a není možné s ním v ledu pohnout. Navíc jsme opomněli jednu důležitou věc. Poté, co jsme vylezli ven, nebyl stan mimo spacáků a lehkých karimatek ničím zatížený. Pro "viento blanco" bylo už potom hračkou otočit jej během vteřiny o 180 stupňů, takže jsem si mohl rychle zkontrolovat impregnaci dna. Byla v pořádku. Horší už to bylo s námi. Perspektiva pomalé smrti zmrznutím není moc příjemná.

V tom slyším Jirkův hlas, jak ze záhrobí: "Pojďte se schovat, jsem tady!"

Ukryl se v dřevěné bivakovací boudě vzdálené pár metrů od stanů. Plazím se úzkým průlezem dovnitř. Nic pro ty, co trpí klaustrofobií. Bouda velikosti pro většího vlčáka a uvnitř deset lidí propletených jako klubko hadů.

"There's no place here. Stay outside! ¹", křičí rozčileně a dle výrazů jejich tváří to vypadá, že to myslí smrtelně vážně. Ono se lehce řekne "Zůstaňte venku", ale hůře se to provádí v situaci, kdy jde o život.

"It's not possible. We can't breath. ²" odpovídám a současně se cpu dovnitř. Zůstávám vyčerpaně ležet na zemi a lapám po dechu. Vláďa mě následuje.

Když se pokoušíme vtáhnout za sebou i batohy, nastává u dříve příchozích vzpoura a batohy musí ven. Lany je přivazujeme k boudě, aby nám neuletěly.

Pocit bezvětrí je fantastický a v tu chvíli nám zima jaksi nevádí. Z našich "hostitelů" se vyklubou Argentinci z Mendoza, pět horských vůdců a deset klientů, kteří se pokoušeli jako my o vrchol, ale počasí jim překazilo plány. Někteří se ukryli ve dvou dalších boudách. Dorozumívají se spolu vysílačkami. Nakonec nás vzali na milost a dali nám i čaj a sušenky. Při vaření čaje jsme málem vyhořeli, když benzinový vaříč prudce vyšlehl a věci na podlaze začaly hořet. Oheň se naštěstí podařilo rychle uhasit.

Leticia, jediná dívka mezi horskými vlky, si ze žalu stříhá nůžkami na nehty copánek vlasů i s berunkou a připichuje jej na desku. Je mi jí líto. Určitě se těšila, jako my, že vyleze na střechu Ameriky.

Včera, kdy jsme se pokoušeli o vrchol, celou noc i dnes od rána bez ustání zuří vichřice. Už je naprosto jasné, že žádný druhý pokus se nekoná. Budeme rádi, když se dostaneme se zdravou kůží dolů.

Jeden z horských vůdců, asi třicetiletý mladík, ukazuje varovně na Vláďovy prsty na ruku:

"His fingers are frozen. You must go down, quickly! ³" Vidím jen bílá břítka prstů, nezdá se mi to až tak vážné. V tomto počasí nemůžeme stejně jít nikam.

1. *"Tady není místo. Zůstaňte venku!"*
2. *"To není možné. Nemůžeme dýchat."*
3. *"Má omrzlé prsty. Musíte rychle dolů!"*

Vysvětluje mi, abych se pokusil přemístit do většího ze tří bivačů, který je vzdálen asi sto metrů od naší boudy ve svahu a zeptal se tam, zda nemají volná místa. Teprve nyní jsem si všimnul, že v tmavém koutě bivačku někdo leží. Je nemocný a musí odpočívat. Nechce se mi z bezpečí bivačku do mrazivé sloty. Po třetím naléhání se dám přesvědčit a soukám se pozpátku průlezem ven. Po pár krocích ve sněhu se však musím vrátit. Vítr mi podrazil nohy a dusím se. Vpadám opět dovnitř a ležím jak leklá ryba, než popadnu dech.

"Sorry. I can't breath. It's not possible. 4" melu pořád dokola a je mi jedno, co si o mně myslí. Jsem srágora, ale žiju. Den se ukrutně vleče. Po třech nocích v ledovém království, dehydratování a hladově, toho máme všichni tři plné zuby. Mozek se vzpírá logickému myšlení a řešení sebestopávnějšího problému stojí značné úsilí.

Odpoledne kolem druhé hodiny nastává ve vysílačkách rušno. Z rychlé španělštiny není rozumět ani slovo, ale z gest a útržků vět lze vyčíst, že se děje něco vážného.

Tři vůdci se zvedají a jdou ven, zřejmě pomoci svým kamarádům, kteří zůstali někde nahoře. Je obdivuhodné, jak v obrovské kupě těl a věcí mohou najít ty svoje. Asi po dvou hodinách se soukají opět dovnitř.

Jeden z nich říká, že půjdou všichni dnes dolů a potřebují si sbalit své věci. Musíme tudíž na hodinu opustit životadárny bivač a počkat venku.

Nabízejí nám, abychom sestoupili zároveň s nimi. Půjdou prý pomalu a počkají na nás. Jejich návrh se mi zdá být zprvu dobrý. Musíme stejně rychle dolů, kvůli Vláďovým omrzlinám a tady nahoře už nám žádné štěstí nepokvete. Problém ovšem bude, jak vydolovat polámaný a zamrzlý stan z ledu a kamenů, jak ve větru sbalit věci, spacákem počínaje a videokamerou konče. Vláďa mě vytrhne z přemýšlení rezolutním:

"Já v tomto stavu stejně nikam nemůžu. Nedošel bych."

A je rozhodnuto.

Čekám venku v mrazivém vichru, než se Argentinci sbalí. Využívám času, a taky abych nezmrzl, snáším jak kvočna postupně svoje a Vláďovy věci z našeho stanu do boudy.

4. "Bohužel. Nemohu dýchat. Není to možné."

Za dvě hodiny navázání na lano odcházejí. Nemohu se zbavit nepříjemného pocitu, že jsme se vzdali poslední možnosti záchrany.

V tuto chvíli jsme na této vražedné hoře nejvýše ze všech. Nad námi už není nikdo. Jen bílý vítr.

Musíme dolů

Musíme dolů. Čeká nás čtvrtá, nejstudenější noc, takřka v šestitisícové výšce. Prkenný bivak neizoluje zdaleka tak dobře jako dvojitě plátno Gemmy. Přítomnost více lidí v malém prostoru měla jednu výhodu - trochu tepla. Teď, když jsme osaměli, je tu mnohem větší zima.

Vláďovy prsty vypadají už večer hrozně. Všechny natekly jak graby baby Jagy, mokvající puchýře a odlupující se kůže nevěští nic dobrého.

Vzpomínám si, jak jsem mu dávno před odletem nabízel zapůjčení maček z našeho horolezeckého oddílu, ale měl již koupené nesmeky. Na dobírku z Bílovce, s návodem a doporučením: "vhodné na alpské ledovcové svahy". Lež jako věž. Kdyby šlo třeba o rádio, nic se neděje. Jen vyhozené peníze. Ale tady šlo o ruce, nebo možná i o život.

Pravdou ale je, že jsme doma po zhlédnutí videa a diáčku i z vyprávění aktérů výstupu z ložiska usoudili, že brát mačky je zbytečné, jelikož cesta ze základního tábora až na vrchol byla suchá, bez sněhu. Nakonec jsme si je vzali sebou opravdu jen pro strýčka příhodu.

Strýček se stal bohužel tvrdou skutečností. Sníh začínal již pod základním táborem ve výšce asi 4000 m, a čím výš jsme stoupali, tím jej bylo víc. Informace od těch, kteří se vraceli shůry, byly velmi tristní. Dál než na Nido de Condores - Hnízdo kondorů (výškový tábor v 5380m) se nikdo nedostal.

"Zapadali jsme po pás do sněhu!" bědovali vracející se Brazilci, nechali nám plný pytel potravin, se kterými se nechtěli táhnout a prchali dolů. Skupina sympatických Chorvatů, našich sousedů v base campu, čekala již osm dní na zlepšení počasí a pomalu jim docházelo jídlo a trpělivost. Později v Mendoze jsme se z televize dozvěděli, že dva z nich zahynuli na plicní edém den po našem sestupu. Počasí nás dokonale zaskočilo. I místní horalé, strážci parku, jak se jim tady říká, potvrzovali, že je to v létě abnormální situace.

Nesmeky se Vládovi při chůzi smekávaly z bot. Musel si je často upravovat, což nebylo v rukavicích možné. Odnesly to všechny prsty. I zdánlivá maličkost může mít katastrofální následky.